

Corneliu-Liviu POPESCU

Calificarea europeană și națională a procurorului român drept «magistrat»

1. Exigențele jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului privind calitatea de «magistrat» în sensul art. 5 parag. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului

Convenția europeană a drepturilor omului, în art. 5 parag. 3, conține o referire expresă la noțiunea de «magistrat». Astfel, textul prevede că: „*Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute în paragraful 1.c al prezentului articol, trebuie să fie de îndată adusă în fața unui judecător sau a altui magistrat abilitat prin lege să exercite funcții judiciare (...)*”.

Această dispoziție convențională constituie o garanție specială pentru persoanele private de libertate printr-o măsură de prevenție în procesul penal.

Versiunea franceză a textului face vorbire de «*juge*» și «*magistrat*», iar cea engleză de «*judge*» și «*officer*».

Interpretarea noțiunii de «magistrat», figurând în art. 5 parag. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului, s-a făcut printr-o jurisprudență evolutivă a Curții Europene a Drepturilor Omului¹.

Curtea de la Strasbourg subliniază că noțiunea de «judecător» și aceea de «magistrat» nu se confundă. Totuși, între ele există în mod clar o analogie, justificată prin prezența cuvântului «alt» (magistrat), noțiunea de «magistrat» fiind mai largă decât aceea de «judecător»².

Aplicarea de către Curtea Europeană a unui principiu general de interpretare, în sensul că ea apără drepturi reale și efective, iar nu doar teoretice sau iluzorii, o face să concluzioneze că garanția pentru persoana privată de libertate, înscrisă în art. 5 parag. 3 din Convenție, cere ca «magistratul», chiar dacă nu se confundă cu «judecătorul», să posede anumite calități. Este vorba de independența magistratului (față de puterea executivă) și de imparțialitatea lui (față de părți)³. Prin urmare, poate fi calificată drept «magistrat», în sensul exigențelor art. 5 parag. 3 din Convenție, numai o persoană care se bucură de independență și imparțialitate.

¹ A se vedea: Corneliu-Liviu Popescu, *Magistratul competent să se pronunțe asupra stării de arest preventiv în materie penală – raportarea legislației române la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*, în Revista Română de Drepturile Omului nr. 9, 1995, pp. 8-15; Corneliu-Liviu Popescu, *Conformitatea cu Legea fundamentală și Convenția europeană a drepturilor omului a competenței procurorului de a lua măsura arestării preventive, în lumina jurisprudenței Curții Constituționale*, în Dreptul nr. 6/1999, pp. 60-79.

² Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 3 decembrie 1979, Cauza *Schiesser c. Elveția*.

³ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea *Schiesser*, *supracit.*

Sub aspectul independenței magistratului, instanța de contencios european admite că aceasta poate să nu fie analoagă independenței judecătorului. Astfel, acest alt magistrat poate fi subordonat ierarhic față de alți judecători sau magistrați, cu condiția ca sistemul din care face parte să fie independent, adică magistratul din vârful sistemului să fie pe deplin independent⁴.

Cât privește imparțialitatea magistratului, inițial jurisdicția europeană a considerat că această condiție este respectată în cazul în care, într-o cauză determinată, magistratul nu cumulează funcția de instrucție cu funcția de acuzare⁵. Evoluția jurisprudenței face ca, ulterior, Curtea să aprecieze că nu sunt satisfăcute exigențele de imparțialitate în ipoteza în care, deși nu a existat un cumul efectiv în una și aceeași cauză, exista virtualitatea acestui cumul în viitor⁶, faptul concret al inexistenței cumulului nefiind relevant⁷, ca urmare a faptului că nu trebuie să existe suspiciuni legitime asupra imparțialității obiective a magistratului⁸, ca viitoare parte acuzatoare în procesul penal⁹.

Particularizând la membrii Ministerului Public, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut în mod constant că procurorii nu satisfac exigențele de independență și imparțialitate cerute unui «magistrat» de art. 5 parag. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului.

Prin urmare, din perspectiva dreptului european convențional și jurisprudențial al drepturilor omului, procurorul nu poate fi calificat un «magistrat», în sensul art. 5 parag. 3 din Convenție.

2. Calificarea națională – constituțională, legală și jurisprudențială – a procurorului român drept «magistrat»

În România, potrivit dreptului intern, procurorul are calitatea de «magistrat».

Chiar din Constituția României¹⁰ rezultă includerea procurorilor în categoria magistraților, alături de judecători. Dacă art. 40 alin. 3 face în mod expres vorbire de instituția juridică a «magistraților», art. 133 și art. 134 stabilesc componerea Consiliului Superior al Magistraturii din judecători și procurori și atribuțiile acestuia în raport cu judecătorii și cu procurorii. Rezultă, evident, că atât judecătorii, cât și procurorii au calitatea de «magistrat», această poziție a procurorilor fiind de natură constituțională.

⁴ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea *Schiesser*, *supracit.*

⁵ *Idem.*

⁶ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârile din 22 mai 1984, Cauzele *De Jong, Baljet și Van Den Brink c. Olanda*, *Van Der Sluijs, Zuiderveld și Klappe c. Olanda* și *Duijff c. Olanda*.

⁷ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 30 martie 1990, Cauza *Huber c. Elveția*.

⁸ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 26 noiembrie 1992, Cauza *Brincat c. Italia*.

⁹ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 5 aprilie 2001, Cauza *H.B. c. Elveția*; Hotărârea din 2 iulie 2002, Cauza *Dacewicz c. Polonia*.

¹⁰ Republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003.

În Legea nr. 303/2004 privind statutul magistraților¹¹, în art. 2, se prevede în mod expres că și judecătorii și procurorii au calitatea de magistrați și fac parte din Corpul magistraților.

De asemenea, din întregul cuprins al Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii¹² – spre exemplu, art. 4, art. 7, art. 8, art. 15, art. 16, art. 18, art. 19, art. 25, art. 31, art. 34, art. 36, art. 37, art. 38, art. 39, art. 41, art. 46, art. 48, art. 50, art. 51, art. 52, art. 53, art. 56, art. 59 – rezultă că, alături de judecători, și procurorii au calitatea de magistrat.

În jurisprudența Curții Constituționale – Decizia nr. 73 din 4 iunie 1996¹³, definitivă prin Decizia nr. 96 din 24 septembrie 1996¹⁴, precum și Decizia nr. 259 din 24 septembrie 2002¹⁵ – se statuează că Ministerul Public face parte din autoritatea judecătorească și reprezintă o magistratură specială. Prin urmare, se înțelege că procurorii au calitatea de «magistrat».

Rezultă că, în mod expres sau explicit, normele juridice române – constituționale, legale și jurisprudențiale – îl califică pe procuror drept un magistrat.

3. Constatarea expresă a Curții Europene a Drepturilor Omului privind neîndeplinirea de procurorul român a condițiilor pentru a fi calificat drept «magistrat» în sensul art. 5 parag. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului

Prin Hotărârea din 3 iunie 2003, pronunțată în Cauza *Pantea c. România*¹⁶, Curtea Europeană a Drepturilor Omului condamnă statul român pentru violarea art. 5 parag. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului.

Sub aspectul calității de «magistrat» a procurorului care a ordonat arestarea preventivă a reclamantului pentru o durată de 30 de zile, jurisdicția europeană, după ce amintește principiile stabilite în jurisprudența sa referitoare la independența și imparțialitatea magistratului pe terenul art. 5 parag. 3 din Convenție, se referă la cele statuate în concret privind procurorul român, prin Hotărârea din 22 mai 1998, pronunțată în Cauza *Vasilescu c. România*¹⁷. În respectiva cauză, Curtea Europeană a statuat, pe terenul art. 6 parag. 1 din Convenție, că în România procurorii, care acționează în calitate de magistrați ai Ministerului Public, subordonați mai întâi procurorului general, apoi ministrului justiției, nu îndeplinesc exigența independenței față de executiv. Deși respectiva cauză a analizat chestiunea independenței procurorului

¹¹ M. Of. nr. 576 din 29 iunie 2004.

¹² M. Of. nr. 599 din 2 iulie 2004.

¹³ M. Of. nr. 255 din 22 octombrie 1996.

¹⁴ M. Of. nr. 251 din 17 octombrie 1996.

¹⁵ M. Of. nr. 770 din 23 octombrie 2002.

¹⁶ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 3 iunie 2003, Cauza *Pantea c. România*. A se vedea Corneliu-Liviu Popescu, *Comentariu la Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 3 iunie 2003, Cauza Pantea c. România*, în *Curierul Judiciar* nr. 7/2003, pp. 24-42.

¹⁷ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 22 mai 1998, Cauza *Vasilescu c. România*.

pe terenul art. 6 paragraf. 1 din Convenție (unde nu se utilizează noțiunea generică de «magistrat»), Curtea menține exact aceeași soluție – a lipsei de independență a procurorului față de executiv – și sub aspectul art. 5 paragraf. 3 din Convenție, apreciind că nu există nici un motiv pentru a ajunge la o concluzie diferită, cât timp independența față de executiv reprezintă și una dintre garanțiile inerente ale noțiunii de «magistrat», în sensul art. 5 paragraf. 3 din Convenție.

Prin urmare, încă din anul 1998, pe terenul art. 6 („Dreptul la un proces echitabil”) din Convenția europeană a drepturilor omului, Curtea Europeană a Drepturilor Omului ajunsese la concluzia că procurorul român nu este independent față de executiv. Cinci ani mai târziu, prin hotărârea din Cauza *Pantea*, jurisdicția europeană nu face decât să trimită la soluția sa anterioară într-o cauză românească, făcând precizarea că, deși pe terenul art. 6 paragraf. 1 din Convenție, concluziile sale privind absența independenței procurorului față de executiv sunt pe deplin valabile și pe terenul art. 5 („Dreptul la libertate și la siguranță”) paragraf. 3 din Convenție, cu consecința că, nefiind independent față de executiv, procurorul român nu poate fi calificat drept magistrat în sensul acestei ultime norme, nesatisfăcând una dintre garanțiile esențiale cerute de aceasta.

4. Poziția autorităților române față de potențialul conflict dintre calificarea europeană și calificarea națională a procurorului român drept «magistrat», anterioară condamnării României în Cauza *Pantea*

Deși, în mod normal, problema s-a pus începând cu anul 1994, și anume cu momentul intrării în vigoare pentru România a Convenției europene a drepturilor omului, în fapt ea s-a manifestat cu putere abia după condamnarea României de Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru violarea art. 5 paragraf. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului.

a. Totuși, anume soluții jurisprudențiale există și înainte de Hotărârea *Pantea*.

O primă soluție în materie a Curții Constituționale este conținută în Deciziile nr. 106, 107, 108, 110, 111 și 112 din 14 iulie 1998¹⁸. Fără a-și pune în vreun fel întrebări privind compatibilitatea cu dispozițiile art. 5 paragraf. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului, instanța națională de contencios constituțional statuează că dispozițiile legale care permit procurorului să decidă arestarea preventivă pentru 30 de zile sunt constituționale – cu raportare la dispozițiile art. 23 din Constituția originară, atunci în vigoare, care prevedeau că arestarea se poate decide de un «magistrat». Prin urmare, în această interpretare jurisprudențială constituțională, făcută în raport cu dispozițiile constituționale originare, procurorul are calitatea de magistrat și competența să dispună arestarea preventivă pentru 30 de zile.

Personal, am criticat vehement această soluție a jurisdicției constituționale, care se întemeiază exclusiv pe dreptul național, dar care ignoră complet normele convenționale și jurisprudențiale ale dreptului european al drepturilor omului¹⁹. Mai mult,

¹⁸ M. Of. nr. 286 din 4 august 1998; M. Of. nr. 287 din 5 august 1998.

¹⁹ A se vedea: Corneliu-Liviu Popescu, *Conformitatea cu Legea fundamentală și Convenția europeană a drepturilor omului a competenței procurorului de a lua măsura arestării preventive, în lumina jurisprudenței Curții Constituționale, supracit.*

am pornit de la faptul că în ordinea juridică română au calitatea de sursă de drept atât jurisprudența Curții Constituționale, cât și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, iar normele jurisprudențiale europene au forță juridică superioară normelor jurisprudențiale constituționale (acest din urmă aspect fiind statuat chiar de Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 81 din 15 iulie 1994, definitivă prin Decizia nr. 136 din 7 decembrie 1994²⁰). Așa fiind, constatând conflictul evident dintre soluția jurisprudențială națională și soluția jurisprudențială europeană privind dreptul procurorului de a decide privarea de libertate, ca măsură preventivă procesuală penală, pe o durată mai mare decât «de îndată», am apreciat că, în mod firesc, în caz de conflict de norme, trebuie să prevaleze norma cu forță juridică superioară (în concret, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în interpretarea art. 5 parag. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului), înlăturând de la aplicare norma cu forță inferioară, contrară și care este mai puțin favorabilă drepturilor omului (în concret, jurisprudența Curții Constituționale pe terenul art. 23 din Constituția originală). Concluzia la care am ajuns a fost că judecătorii judiciari, sesizați cu chestiunea legalității detenției penale preventive decise de un procuror pentru o durată mai mare decât «de îndată» trebuie să ignore jurisprudența constituțională neconvențională, să se întemeieze direct pe jurisprudența europeană și să dispună eliberarea persoanelor arestate preventiv de procuror pe o durată mai mare decât «de îndată».

Soluția propusă de noi a fost combătută de un judecător al Curții Constituționale²¹, care consideră că în studiul nostru se „lansează apelul către instanțele judecătorești să ignore jurisprudența în materie a Curții Constituționale, demers dificil de considerat compatibil cu valorile statului de drept”. Din punctul nostru de vedere, este pe deplin compatibilă cu statul de drept puterea judecătorului judiciar de a decide în cazul unui conflict de norme (norma jurisprudențială europeană și norma jurisprudențială constituțională), preferând-o pe cea cu forță juridică superioară (și anume jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, superioritatea acesteia fiind afirmată chiar de Curtea Constituțională). Nu putem să nu observăm că, dacă instanțele judecătorești ar fi ascultat apelul nostru (care făcea clar vorbire și de o posibilă condamnare a statului român de către Curtea de la Strasbourg), nu s-ar fi ajuns la condamnarea europeană a României. La rândul nostru, deci, ne întrebăm cât de compatibilă cu statul de drept a fost poziția Curții Constituționale, de ignorare completă a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și de violare a unui drept fundamental al omului, libertatea individuală.

Ulterior, Curtea Constituțională se referă chiar expres la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, asupra cerințelor de independență și imparțialitate ale magistratului, potrivit art. 5 parag. 3 din Convenție – Decizia nr. 28 din 15 februarie 2000²². Oricât de curios ar părea, jurisdicția constituțională română statuează că procurorul român îndeplinește pe deplin exigențele jurisprudențiale europene de

²⁰ M. Of. nr. 14 din 25 ianuarie 1995.

²¹ A se vedea Constantin Doldur, *Efectele deciziilor Curții Constituționale și statul de drept*, în Buletinul Curții Constituționale nr. 2/2000, pe site-ul <http://www.ccr.ro>, accesat la 27 iunie 2003.

²² M. Of. nr. 301 din 3 iulie 2000.

independență și imparțialitate, cerute pe terenul art. 5 par. 3 din Convenție pentru un «magistrat».

Ceea ce este surprinzător în poziția Curții Constituționale – demonstrând încălcarea cu bună știință a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului – este faptul că jurisdicția constituțională a admis, încă din anul 1996 – prin Decizia nr. 73 din 4 iunie 1996²³, definitivă prin Decizia nr. 96 din 24 septembrie 1996²⁴, soluție reluată în Decizia nr. 259 din 24 septembrie 2002²⁵ – că, deși Ministerul Public face parte, conform Constituției, din autoritatea judecătorească, totuși el reprezintă o magistratură specială, care nu îndeplinește atribuții de natură jurisdicțională, procurorii desfășurându-și, potrivit Constituției, activitatea sub autoritatea ministrului justiției, organ esențialmente executiv, fiind ei înșiși agenți ai autorității executive, iar Ministerul Public și parchetele nu sunt instanțe judecătorești, care să înfăptuiască justiția.

b. Oricât de surprinzător ar fi, singura autoritate publică română care a exprimat oficial un punct de vedere în sensul neîndeplinirii de procuror a exigențelor din art. 5 par. 3 din Convenția europeană a fost Guvernul, în mandatul 1996-2000.

Astfel, Agentul guvernamental pentru Consiliul Europei, funcționând în cadrul Ministerului Justiției, în observațiile asupra admisibilității și fondului în Cauza *Pantea*, recunoaște că procurorul român nu răspunde exigențelor art. 5 par. 3 din Convenție, deoarece nu oferă garanțiile cerute de noțiunea de «magistrat» din acest text.

Fără să îi mire pe cunoscători, Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului reprezentând Guvernul României din mandatul 2000-2004 modifică poziția statului român și susține că nu poate fi reținută nici o violare a art. 5 par. 3 din Convenție.

La rândul său, Guvernul (tot în mandatul 1996-2000), în punctul de vedere trimis Curții Constituționale în cauza privind excepția de neconstituționalitate finalizată cu Decizia nr. 28 din 15 februarie 2000²⁶, apreciază că textele legale asupra cărora poartă controlul de constituționalitate contravin art. 5 par. 3 din Convenția europeană și jurisprudenței Curții de la Strasbourg, întrucât procurorul nu oferă suficiente garanții de independență și imparțialitate.

5. Poziția autorităților române față de potențialul conflict dintre calificarea europeană și calificarea națională a procurorului român drept «magistrat», ulterioară condamnării României în Cauza *Pantea*

a. Prima autoritate română care se pronunță asupra acestei chestiuni, după Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din Cauza *Pantea*, este jurisdicția judiciară supremă. Este vorba de Decizia Curții Supreme de Justiție – Completul de 9 judecători nr. 102 din 19 iunie 2003²⁷.

²³ *Supracit.*

²⁴ *Supracit.*

²⁵ *Supracit.*

²⁶ *Supracit.*

²⁷ A se vedea Corneliu-Liviu Popescu, *Comentariu la Decizia Curții Supreme de Justiție – Completul de 9 judecători nr. 102 din 19 iunie 2003*, în *Curierul Judiciar* nr. 9/2003, pp. 20-26.

După modelul Curții Constituționale, și Curtea Supremă de Justiție recunoaște jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului valoare de sursă de drept în sistemul juridic român (aplicabilitate directă) și poziție superioară, ca parte a blocului de convenționalitate.

În concret, la două săptămâni de la condamnarea României în Cauza *Pantea* (și chiar înainte ca hotărârea camerei să devină definitivă), suprema instanță judiciară română, întemeindu-se direct pe dispozițiile art. 5 parag. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului și pe jurisprudența Curții de la Strasbourg, constată că procurorul român nu este nici independent, nici imparțial, deci nu poate fi considerat «magistrat» în sensul art. 5 parag. 3 din Convenție.

Din păcate, deși această constatare este extrem de corectă, Curtea Supremă de Justiție ajunge la o concluzie excesivă, și anume că numai un judecător, iar nu și un procuror poate emite un mandat de arestare. Concluzia este prea rigidă, în raport de dispozițiile art. 5 parag. 3 din Convenție și de jurisprudența europeană, deoarece dreptul european al drepturilor omului nu impune nimic cu privire la structura care poate decide privarea de libertate a unei persoane ca măsură de prevenție în procesul penal (și care poate fi și un procuror), ci reclamă numai ca, de îndată, persoana privată de libertate în aceste condiții să fie adusă în fața unui judecător sau a altui magistrat independent și imparțial.

b. Și legiuitorul a reacționat imediat după condamnarea României în Cauza *Pantea*, dar și după soluția supremei instanțe judiciare, prin Legea nr. 281/2003 privind modificarea și completarea Codului de procedură penală și a unor legi speciale²⁸.

Procurorul a fost lipsit de competența de a dispune arestarea preventivă penală pe o durată de 30 de zile, lui fiindu-i permisă numai o arestare preventivă provizorie de maximum 3 zile²⁹.

c. La revizuirea constituțională din anul 2003, realizată prin Legea nr. 429/2003 de revizuire a Constituției României³⁰, art. 23 din Constituție, care permitea ca arestarea pe 30 de zile să fie dispusă de un «magistrat», a fost modificat, noua redactare a art. 23 alin. 4 permițând numai judecătorului să dispună măsura arestării preventive.

Procurorului îi rămâne, în materia măsurilor preventive procesuale penale privative de libertate, exclusiv competența reținerii, care nu poate depăși 24 de ore.

d. Singura autoritate care s-a menținut într-o poziție de «rebeliune» față de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și de Convenția europeană a drepturilor omului rămâne Curtea Constituțională³¹.

Prin Decizia nr. 367 din 30 septembrie 2003³², instanța de contencios constituțional continuă să afirme formal că procurorul român trebuie să fie calificat drept

²⁸ M. Of. nr. 468 din 1 iulie 2003.

²⁹ A se vedea Corneliu-Liviu Popescu, *Durata măsurilor administrative și procesuale penale preventive privative de libertate decise de alte organe decât un judecător*, în Curierul Judiciar nr. 9/2003, pp. 80-95.

³⁰ M. Of. nr. 758 din 29 octombrie 2003.

³¹ A se vedea Corneliu-Liviu Popescu, *La Cour constitutionnelle roumaine face à la Cour européenne des Droits de l'Homme - entre soumission et rébellion*, în Perspectives Internationales et Européennes - revue électronique de l'Université de Nice - Sophia-Antipolis (France), pe site-ul <http://revel.unice.fr/pie>, accesat la 22 mai 2005.

³² M. Of. nr. 787 din 7 noiembrie 2003.

«magistrat», atât în sensul dreptului intern, cât și al art. 5 par. 3 din Convenție, mulțumindu-se să constate că, urmare a intervenției legiuitorului ulterior ridicării excepției de neconstituționalitate, aceasta a devenit inadmisibilă.

Cu toată răspunderea, apreciem că poziția jurisdicției constituționale nu poate fi calificată decât vădită incompetență profesională și rea-credință manifestă.

e. Din păcate, nici Avocatul Poporului nu a avut o poziție diferită de aceea a Curții Constituționale, deci nici această autoritate nu și-a îndeplinit rolul său constituțional, de a fi garantul drepturilor omului.

Astfel, în punctul de vedere formulat pentru Curtea Constituțională, în cauza finalizată cu Decizia nr. 367 din 30 septembrie 2003³³, Avocatul Poporului apreciază că procurorul satisface exigențele indicate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

6. Soluționarea conflictului aparent dintre calificarea europeană și calificarea națională a procurorului român drept «magistrat»

În raport cu cele expuse anterior, se naște – evident – întrebarea dacă nu există un conflict între normele convenționale și jurisprudențiale ale dreptului european al drepturilor omului, pe de o parte, și normele constituționale, legale și jurisprudențiale ale dreptului intern român, pe de altă parte. Acest conflict ar fi generat de faptul că prima categorie de norme nu îi recunoaște procurorului îndeplinirea condițiilor cerute de art. 5 par. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului pentru a fi inclus în categoria magistraților, în timp ce a doua categorie de norme îl califică expres pe procurorul român ca fiind un magistrat.

În realitate, noi apreciem că în chestiunea calificării sau nu a procurorului român drept «magistrat» nu există decât un conflict aparent, iar nu un conflict veritabil între normele europene convenționale și jurisprudențiale în materia drepturilor omului, pe de o parte, și normele constituționale, legale și jurisprudențiale române, pe de altă parte.

În mod indiscutabil, în temeiul suveranității sale, statul român este liber ca, prin dreptul său național, să califice drept «magistrați» – alături de judecători – orice categorii profesionale dorește.

Prin urmare, nici o normă a dreptului european al drepturilor omului nu interzice statului român să-i includă pe procurori în categoria magistraților.

Pe de altă parte, în mod categoric, procurorul român nu poate fi considerat drept un «magistrat», în sensul art. 5 par. 3 din Convenția europeană a drepturilor omului, interpretat în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Cum spuneam însă, conflictul dintre dreptul european al drepturilor omului și dreptul român, în ceea ce privește calitatea de «magistrat» a procurorului, nu este decât aparent.

Astfel, nu trebuie uitat că textele din Convenția europeană a drepturilor omului operează cu «noțiuni europene autonome», noțiuni care au un sens al lor, propriu Convenției europene, și care nu se confundă cu sensul pe care legislațiile naționale în dau acelorași noțiuni. Noțiunile europene autonome – precum cele de «lege», «civil», «penal», «bun», «instanță» – asigură uniformitatea interpretării și aplicării Convenției europene de toate statele membre, sub controlul Curții Europene.

³³ *Supracit.*

Or, noțiunea de «magistrat» utilizată de art. 5 parag. 3 din Convenție este, la rândul său, o noțiune europeană autonomă. În plus, spre deosebire de majoritatea noțiunilor europene autonome, aceea de «magistrat» este utilizată exclusiv într-un singur text (art. 5 parag. 3), fără a se mai regăsi în alte texte din Convenție.

Prin urmare, trebuie avut în vedere doar faptul că procurorul român nu poate fi calificat drept «magistrat» pe terenul Convenției europene a drepturilor omului, sub aspectul exigențelor art. 5 parag. 3, în sensul noțiunii de «magistrat» ca noțiune europeană autonomă.

Fiind vorba de o noțiune europeană autonomă, exigențele noțiunii de «magistrat» din art. 5 parag. 3 pot fi satisfăcute de acea autoritate națională care îndeplinește cerințele convenționale și jurisprudențiale europene (în special pe acelea de independență și imparțialitate), indiferent de calificarea expresă pe care o face dreptul intern. Altfel spus, o autoritate națională care satisface exigențele europene va fi calificată, din punct de vedere european autonom, pe terenul art. 5 parag. 3 din Convenție, drept un «magistrat», chiar dacă dreptul intern nu îi recunoaște expres această calitate; invers, chiar dacă o autoritate națională este denumită expres de dreptul intern drept «magistrat», ei nu i se va recunoaște includerea în noțiunea europeană autonomă de «magistrat», în sensul art. 5 parag. 3 din Convenție, dacă nu îndeplinește condițiile europene convenționale și jurisprudențiale.

Rezultă, deci, că o calificare expresă ori, dimpotrivă, absența unei calificări exprese, făcută unei autorități de dreptul intern al unui stat, în sensul de a fi sau nu «magistrat», nu are absolut nici o relevanță pentru calificarea aceleiași autorități drept «magistrat» în sensul european autonom din art. 5 parag. 3 din Convenția europeană. Mai mult, soluțiile diferite la nivel național și, respectiv, european (și anume, fie calificarea unei autorități ca fiind magistrat prin dreptul intern, deși nu îndeplinește exigențele art. 5 parag. 3 din Convenție, respectiv neconsiderarea unei autorități ca fiind magistrat potrivit dreptului intern, deși satisface condițiile din art. 5 parag. 3 din Convenție și din jurisprudența europeană) nu duc, în principiu, la nici o contradicție între norma națională și norma europeană, câtă vreme nu este în discuție competența autorității respective de a decide asupra stării de privare de libertate, ca măsură preventivă procesuală penală, pe o durată mai mare decât de îndată.

În concluzie, deși procurorul român nu poate fi calificat drept «magistrat» în sensul european autonom din art. 5 parag. 3 din Convenția europeană, deoarece nu satisface exigențele de independență și imparțialitate pentru a decide asupra unei privări preventive penale de libertate superioare unei durate de îndată, el poate fi calificat fără probleme drept «magistrat» de normele constituționale, legale și jurisprudențiale interne române.